

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 1

Юлія КОНДРАТЮК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
з навчальної дисципліни
«КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА КРАЇНОЗНАВСТВО»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра філософсько-історичних студій та масових комунікацій

Затверджено
науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»
29 червня 2023 р.,
протокол № 9

Житомир
2023 р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 2

ЗМІСТ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	3
2. Тематика навчальної дисципліни.....	6
3. Теми для самостійного опрацювання.....	9
4. Індивідуальні завдання	10
5. Рекомендована література.....	12

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 3

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - забезпечити освоєння світової культури та країнознавства на основі пізнання процесу розвитку усього суспільства в цілому, аналізуючи всю сукупність етнічно-національної, суспільно-політичної, соціально-економічної та культурно-релігійної трансформації різних суспільних середовищ на шляху їх багатовікового поступу.

Завдання курсу полягає у тому, щоб ознайомити студентів з основними історичними періодами становлення світової культури, закономірностями її функціонування і розвитку, формування у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять і категорій культури, оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу, розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій у світовій культурі.

Методологічні завдання: викласти студентам основи й навчити їх застосуванню історико-теоретичного методу дослідження світових культурних процесів, інших культурологічних методів і підходів, які доцільно застосовувати при вивченні тих чи інших етапів культурного розвитку;

Пізнавальні завдання: дати уявлення про світові культурні процеси на різних етапах її історичного розвитку; повідомити про фундаментальні досягнення культур народів, які проживали і мешкають сьогодні; поінформувати студентів про кожну з історичних епох у розвитку культури, їх спадкоємні зв'язки та взаємовплив; надати знання, необхідні для розуміння специфіки розвитку культури нашої держави в контексті світової культурної динаміки;

Практичні завдання: навчити основам аналізу творчих здобутків митців,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 4

вміти «впізнавати» головні історико-культурні пам'ятки та твори мистецтва кожної епохи та надавати їм загальну характеристику.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- ✓ **знати** предмет і об'єкт історії та культури України, основні методичні та методологічні засади пізнання історії. В результаті він має самостійно суть, зміст поняття культура, структуру та функції культури;
- ✓ головні етапи розвитку, характерні особливості періодизації та репрезентанти світової культури;
- ✓ процеси та події, які зумовлювали зміну умонастроїв та перехід від одного періоду культури до іншого;
- ✓ визначення та зміст основних мистецьких стилів та напрямів культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі);
- ✓ світоглядні засади визначних представників світової культури різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу;
- ✓ місце та значення регіональної культури в системі світової культури;
- ✓ зіставлення культурних явищ національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури;
- ✓ світоглядні тенденції, які притаманні сучасній культурі.

Вміти:

- ✓ пояснити суть феномену культури, її роль у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових цінностей культури;
- ✓ аналізувати головні етапи розвитку, закономірності функціонування та становлення світової культури;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 5

- ✓ характеризувати, вміти пояснити та наводити приклади чільних здобутків та пам'яток культури різних регіонів;
- ✓ порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних культурних періодів;
- ✓ наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників того чи іншого періоду історії культури ;
- ✓ визначати роль і місце окремої культурної спільноти в світовій цивілізації, пояснити історичну специфіку ;
- ✓ аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних культурологічних процесів, які стосуються як історії світової культури;
- ✓ обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань світової історико-культурної спадщини.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 6

2. Тематика навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Культура стародавнього світу та Середньовіччя

1. Культура як предмет культурології. Теоретичні засади культури.

Цілі та завдання курсу. Поняття про культурологію. Типологія культури. Поняття про культуру. Структура культури. Функції культури. Історія виникнення культури. Значення культури.

2. Первісна культура. Види первісного мистецтва.

Людина - історія - вічність: Загадка давнини. Походження людини. Природа людини. Періодизація первісної культури. Матеріальна і духовна культури в первісну епоху. Загадка виникнення культури і мистецтва. Причина виникнення мистецтва. Культура і Природа. Первісна синкретизм. Форми релігійно-міфологічного мислення. Види і форми первісного мистецтва. Культура протослов'янських племен (давні слов'яни). Загальний висновок: «Загадка давнини» і «Золота гілка» людства.

3. Культура Стародавнього Сходу (Єгипет, Месопотамія, Китай, Індія).

Культури давніх цивілізацій. Загальні тенденції. Культура Давнього Єгипту. «Книга мертвих». Культура Давньої Месопотамії. Зороастризм. Культура Давньої Індії. Веди. Брахманізм та буддизм. Культура Давнього Китаю. Конфуціанство та Даосизм.

4. Антична культура (Давня Греція та Рим).

Крито – мікенський, Егейський, Мінойський періоди - III - II тис. до н.е. Гомеровський період - XI-VIII ст. до н.е. Архаїчна епоха - VII - VI ст. до н.е.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 7

IV. Класичний період - V - IV ст. до н.е. Рання класика - I половина V в. Пізня класика - IV в. до н.е. Епоха еллінізму - III - I ст. до н.е. Давньоримська культура - VIII ст. до н.е. - V ст. н.е.

5. Культура епохи Середньовіччя та Відродження.

Просторово - часові межі та історична характеристика Середньовічної епохи. Періодизація. Середньовічна культура Західної Європи. Середньовічна культура Східної Європи - Візантія. Середньовічна культура Київської Русі. Середньовічна культура Передньої і Середньої Азії, Індії, Китаю. Періодизація епохи Відродження. Ренесансні титани.

Змістовий модуль 2. Культурний розвиток Європи від Ренесансу до XX століття.

6. Культура епохи Просвітництва. Просвітницький реалізм, класицизм, сентименталізм та бароко як провідні стилі літератури Просвітництва.

Бароко як провідний творчий метод культури XVII ст. Рококо: між бароко та класицизмом. Європейський класицизм. Культура епохи Просвітництва – XVIII ст. Сентименталізм.

7. Європейська культура XIX століття.

Загальна характеристика культури XIX століття. Романтизм. Реалізм. Натуралізм. Епоха художніх революцій на зламі століть.

8. Художні пошуки та стильове різноманіття європейської культури та літератури XX – початку XXI століття. Модернізм. Постмодернізм.

Срібна доба в історії європейської культури. Декадентство як світосприйняття.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 8

Символізм як пошук нових форм нового змісту. Модернізм як новий творчий метод, стиль, образна система, напрямок, школа. Модернізм та його течії. Постмодернізм.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 9

3. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Первісна культура	6
2	Культура Стародавнього Сходу	6
3	Антична культура	6
4	Культура епохи Середньовіччя	6
5	Культура епохи Відродження	6
6	Характерні риси епохи Просвітництва	7
7	Характерні риси епохи Нового часу	7
8	Особливості сучасної культури	7

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 10

5. Індивідуальні завдання

1. Історичні та теоретичні передумови формування науки про культуру.
2. Предмет і завдання історії української та зарубіжної культури.
3. Поняття культури.
4. Актуальні проблеми сучасної культурології.
5. Українська культура в контексті світової культури.
6. Загальна характеристика первісної епохи.
7. Культура збирання та полювання.
8. Неолітична революція та культура раннього землеробства.
9. Первісна писемність.
10. Первісні форми релігійних вірувань, їх специфіка та особливості.
11. Значення культури Стародавнього Сходу для людської цивілізації.
12. Досягнення культури Месопотамії.
13. Давньоєгипетська культура.
14. Культура Стародавньої Індії
15. Своєрідність культурної старовини Китаю.
16. Особливості античної культури.
17. Крито-микенська цивілізація.
18. «Грецька міфологія».
19. Створення єдиної елліністичної культури.
20. Культура раннього Риму.
21. Вплив грецької культури на римську.
22. Візантія в історії світової культури.
23. Християнство – світоглядна основа візантійської культури.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 11

24. Особливості середньовічної культури.
25. Література середньовіччя.
26. Історичні передумови становлення культури Відродження.
27. Загальна характеристика епохи Відродження.
28. Видатні представники епохи Відродження.
29. Реформація та її культурно-історичне значення.
30. Витоки та основні засади Просвітництва.
31. Особливості розвитку мистецтва доби Просвітництва.
32. Європейська культура XIX–XX ст.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 12

5.Рекомендована література

БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Багацький В.В. Культурологія. Історія і теорія світової культури ХХ століття. – К.: Кондор, 2017.
2. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія / Історія і теорія світової культури. – Харків: Одиссей, 2018.
- 3.Культурологія. Навч.пос. для студентів ВНЗ / О. Власенко, Ю. Зайончковський. – Харків: Парус, 2017.
- 4.Культурологія. Навч. пос. для студентів ВНЗ / За ред.. В.М. Пічі. – Львів: Магнолія, 2017.
- 5.Левченко М.Українська художня культура: Навчальний посібник. - Херсон, 2019.
6. Матвеева Л.Л. Культурологія. Курс лекцій. – К.: Либідь, 2019.
- 7.Історія культури: навчальний посібник./О.А. Гаврюшенко, В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2019.
8. Історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. –Тернопіль, 2018.
- 9.Історія світової культури: Культурні регіони: навчальний посібник для студ. гум. спец. вузів / Л.Т.Левчук, В.С.Гриценко, В.В.Єфименко та ін.- 3-є вид., перероб. і доп. – К. : Либідь, 2020. – 520 с.
10. Історія світової культури. Навчальний посібник / Шейко В.М., Гаврюшенко О.А., Кравченко О.В. – К.: Кондор, 2018. – 408 с.
11. Історія світової культури: Навч. посібник для студ. гуманіт. спец. вузів / Л.Т.Левчук, В.С.Гриценко, В.В.Єфименко та ін. – 2-є вид., перероб. і доп. – К. : Либідь, 2019. – 368с.
12. Історія світової культури: Навч. пособник / Л.Т. Левчук, В.С. Грищенко, В.В. Єфименко, І.В. Лосев, В.І. Панченко, О.В. Шинкаренко. Керівник авт. колективу Л.Т. Левчук. – 3-тє вид., стереотип. – Київ: Либідь, 2020. – 368 с.
13. Шейко В.М., Богуцький Ю.П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.): Монографія. – Київ : Генеза , 2018.

Додаткова література

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/184.00.1/МБ/ОК1- 2021
	Екземпляр № 1	Арк 29 / 13

14. Гатальська С.М. Філософія культури. – К., 2018.
15. Грищенко Т.Б., Грищенко С.П. та ін. Культурологія. Навч. посібник. – К., 2017.
16. Корінний М.М., Шевченко В.Ф. Короткий енциклопедичний словник з культурології. – К.; 2020.
17. Кравець М.С., Семашко О.М. , Піча В.М. та ін. Культурологія. Навч. посібник / За заг. ред. В.М. Пічі. – Львів, 2018.
18. Матвєєва Л.Л. Культурологія. Навч. посібник. – К. Либідь, 2019.
19. Никитич Л.А. Культурологія. Теорія, філософія, історія культури. – К., 2018.
20. Латиноамериканський культурний регіон, Північноамериканський культурний регіон. Навч. посібник / За заг. ред. Н.Є Миропольської. – К., 2019.
21. Художня культура світу: Арабо-мусульманський, Африканський, Індійський, Далекосхідний культурний регіон. – К.: 2017.

INTERNET – ресурси (Основні Web-сторінки в INTERNET)

- 22.<http://uchebnikfree.com/page/istkulturi/ist/ist-7--idz-ax237--nf-2.html>
- 23.http://pidruchniki.com.ua/00000000/kulturologiya/istoriya_svitovoyi_kulturi_-_levchuk_l_t
- 24.<http://www.reddiplom.org/kult4.htm>
- 25.<http://kulturolog.org.ua>
- 26.Просвітництво [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Просвітництво>.
- 27.Ренесанс [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ренесанс>. 17
28. Романтизм [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Романтизм>.